

A kínai fantasztikum világa: a mítosztól az országimázsig

请你扫描我!
Kérlek szkennelj be! ~••

Balázs Janka
2025.03.05.

Mi a fantasztikum?

A valóságtól elszakadó, rendszerint csodás vagy különös elemeket tartalmazó művészi alkotás.

Kulturálisan ismerős mitológiai, folklór és vallási elemeket tartalmaz.

Különböző kultúrkör különböző elemekkel értelmezi újra a fantasztikumot. Eredménye pop kultúrában pl.: modern „fantasy”

Előadás tartalma

A kínai mitológia alapjai

Varázslatos élőlények, szörnyek

Taoista mágia, alkímia és halhatatlanság

A kortárs kínai fantasy

A műfaj társadalmi jelentősége

Mítosz és mitológia Kínában

Szent történet, narratív formában mesél
istenekről, metafizikai jelenségekről

A világ megértésére, társadalmi és kulturális
intézmények elfogadására szolgál

Akár csak szórakoztatás végett is

Próza és vers is lehet

Mítosz és mitológia Kínában

Mitológia: feljegyzett mítoszok összessége

56 etnikai csoport mitikus történetei

Legkorábbi feljegyzések kb. 3000 éve

Klasszifikációs nehézségek: nincs kánon, szervezett gyűjtemény

Konfuciánus szemléletben nincs kifejezetten értéke

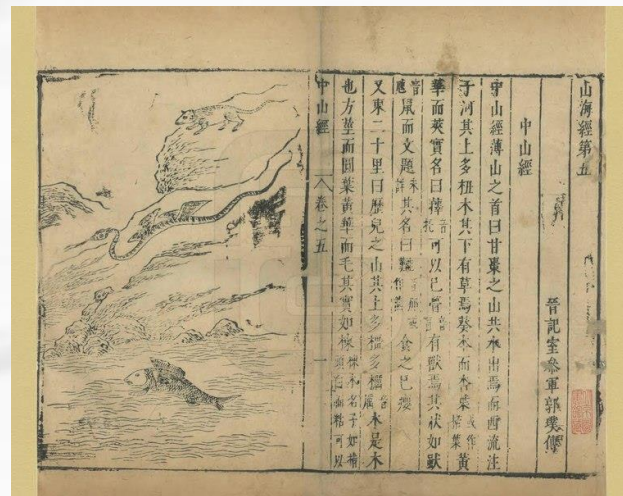
Hegyek és vizek könyve Shanhaijing 山海经

Kínai mitológia legfontosabb műve

Mitikus helyek, varázslatok, élőlények, történetek
enciklopédiája

Több szerző lehetett, ismeretlen

Kb. i.e. 400-200 között írhatták

Égig érő fa és a Kunlun-hegy

Föld és Menny Birodalmát összekötő szimbólumok: **axis mundi**

Szent és profán találkozásának pontja

Kunlun- hegy Kunlunshan 昆仑山 legfontosabb mitológia szent hely

Csúcsán át lehet lépni a Mennye Birodalmába

Halhatatlanok lakhelye

A Mennyei Birodalom

Ég Legfőbb Istensége: Jáde császár 玉皇
Kínai mitológia, népvallás és taoista panteon
Udvarában találhatóak az égi hivatalnok →
különböző ügyekért felelős halhatatlanok

Halhatatlanság forrásai

Mitikus varázsfák, varáznövények
Gyógyfüvek pl.: a Kunlun-hegyen
Leghíresebb: barack (Nyugati utazás)

Varázslatos élőlények

Klasszikus forrás:
Hegyek és vizek könyve 山海经

sárkány 龍

főnix 鳳凰

请你扫描我!

Kérlek szkennelj be! ☺

TS 10
Your Phoenix is here

Qilin (kínai unikornis) 麒麟

9 farkú rókaszellem 狐狸精

Dijiang / Hundun 帝江

+ modernebb fantasztikus lények:

pl.: „hoppanó vámpír” 僵尸

Klasszikus forrás:

Amiről a mester nem beszélt Zibuyu 子不语

Út a halhatatlanság felé: taoista spiritualitás és alkímia

Taoizmus különböző irányzatai:

Filozófiai Taoizmus → életszemlélet, természet filozófia

Vallásos Taoizmus → panteon, vallásos rítusok

Ezoterikus Taoizmus → mágia, alkímia, jógikus gyakorlatok

Különböző irányzatok nem állnak ellentmondásban
egymással: szinkretizálódtak

A Három Kincs 三宝 művelése

Hagyományos kínai/taoista fiziológia szerint 3 összetevőből áll az emberi test:

Jing (精) Élet esszencia, forrás

Qi (气) Életerő, keringés

Shen (神) Szellem, lélek

Szoros kapcsolat és kölcsönhatás a három elem között

Egyensúlyban: egészség

További műveléssel: halhatatlanság 仙

A halhatatlan bölcs: 仙

A xiān 仙 kínai mitológia/taoizmus archetípusból ered
ember 人 és hegy 山

A nyolc halhatatlan legendája 八仙

Önbeteljesítés és tökéletesítés végső célja

A taoista alkímia 煉丹術 alapjai

Szó szerint: „a cinóber finomításának módszere”

Klasszikus forrás: A hármas egység pecsétje 參同契

Külső alkímia 外丹術 : főzet formájában

Belső alkímia 內丹術: alsó dantianben 丹田 kifejlesztve

Cél az életelixír megteremtése → arany esszencia 金丹
dan (cinóber/esszencia) archaikus karakter: pirula egy üstben

丹

Kínai fantasy: 仙侠 xianxia, a halhatatlan hősök története

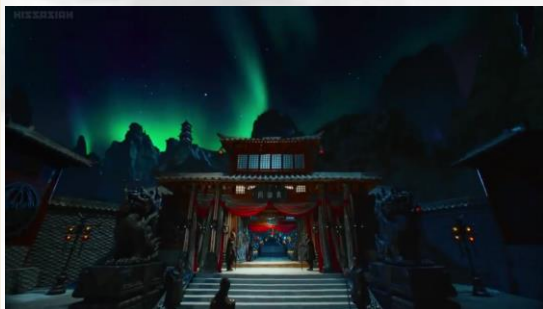
A kínai fantasy vagy xianxia jellemzően olyan fantasztikus történet, melynek szereplői varázslatos képességekkel rendelkező harcművészek, és akiknek célja, hogy halhatatlanná váljanak.

A kínai fantasy történetek alapjául szolgál a taoista és buddhista hagyomány, népi hiedelmek és mitológia, kínai harcművészet és gyógyászat.

Fantasy világépítés: három világ

Alvilág

Emberi birodalom

Istenek világa

Emberi világ

Civilek és kultivátorok (halhatatlanságra törekvők)

Kultivátorok társadalma a jianghu 江湖
harcművészeti közösségek

Alvilág

Démonok, szörnyek, halottak szellemei
Démoni halhatatlanok, alvilági uralkodók
Nem feltétlenül „gonosz”

Rule of magic: kultiváció a kínai fantasyben

修炼 xiulian vagy 修仙 xiuxian → halhatatlanságig való gyakorlás

Eredete: belső alkímia → kultiváció alapjai

Hosszú, kitartó gyakorlást igényel: meditáció, taoista szent szövegek olvasása, harcművészet, qinggong 輕功

Nem nyers fizikai erőt ad, inkább spirituálisat 灵气

Kik a kultivátorok xiushi 修士?

A kínai fantasy főszereplői

Civil feladatok helyett a kultivációra teszi fel életét

Segítségével varázslatos képességekre, erőre tesz szert, majd egy bizonyos pont után halhatatlanná és istenné válhat

Klánokban/ szektákban vagy lehet vándorló kultivátor is
散修 sanxiu

Kultivátorok képességei

Milyen képességek szerezhetők meg kultivációval?

kiemelkedő testi erő, harcképesség

test súlytalansága (qinggong)

spirituális fegyverhasználat

öregedés lassítása, gyors gyógyulás

varázseszközök és fegyverek használata

Fegyverek és varázseszközök

灵器 lingqi

kétélű kard 剑 jian

Fegyverek és varázseszközök

灵器 lingqi

szablya 刀 dao

Fegyverek és varázseszközök

灵器 lingqi

legyező 扇子 shanzi

Fegyverek és varázseszközök

灵器 lingqi

talizmánok 符 fu

Fegyverek és varázseszközök

灵器 **lingqi**

Zenei kultiváció → hangszerek mint spirituális eszközök

Kultivációs szintek

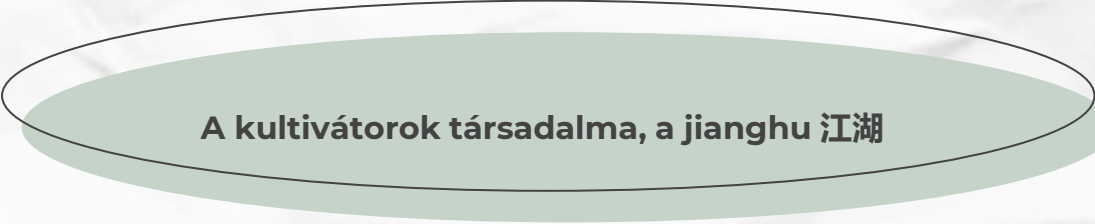
Korai szint: qi gyűjtés

Középszint: arany esszencia képzés

Haladó szint: arany esszencia használata és továbbképzése

Felemelkedési szint: mennyei hivatalnokká válás

A kultivátorok társadalma, a jianghu 江湖

Civil társadalomtól független közösség

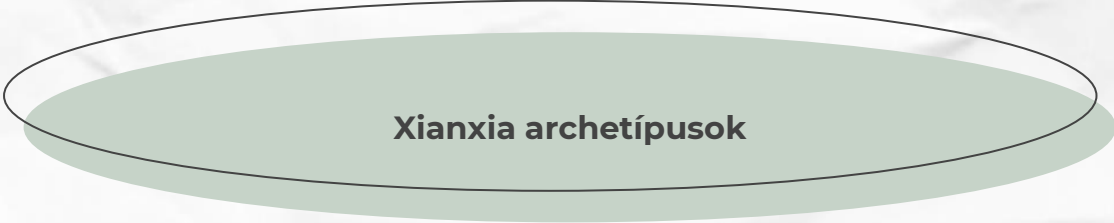
Szó szerint: „folyók és tavak”

Klánokba → mesterek 师傅/师尊 shifu/shizun és tanítványok 弟子dizi

és szektákba rendeződnek → vérszerinti öröklődés

Polgári törvények nem vonatkoznak rájuk

Önbíráskodás, igazságosztás, elitizmus

Xianxia archetípusok

Erősen tipizált karakterek, visszatérő plot elemek, pl.:

Szegény sorsú hős kitartással kiemelkedik

Elátkozott hős megfordítja sötét sorsát

Tehetséges kultivátort elűzi klánja, később visszatér és bosszút áll mesterén

Lázadó főhős elutasítja az elitista rendszert, fellázad → Sun Wukong

Black Myth: Wukong

A kínai fantasy fejlődése

Klasszikus: pl.: Wu Cheng'en Nyugati utazás

Modern: 20. Század közepén popularizálódik → Hong Kong és Taiwan

Jin Yong: Sasíjász legendája (kínai LOTR)

Poszt-modern: webnovellák, manhua, donghua

A kortárs kínai fantasy társadalmi relevanciája

Hatalmas nézettség, profitábilis

Új, pozitív országimázs teremtése

Soft power: hagyományos kínai kultúrát propagálja

Nincs szükség külföldi piacra?

Ne Zha 2: csak a kínai piacon majdnem 2 milliárd USD bevétel

Xianxia mint kínai nemzeti szórakoztató műfaj

**Köszönöm a
figyelmet!**